

1966

BALANDIS

Nr. 4

turinys

EGLUTĖ

Velykos, Velykos	3
D. Nauragytė	
Strikutis — Velykis	4
V. Frankienė	
Poviliuko paslaptis	11
J. Slénys	
Velykų kiškutis	16
J. Minelga	
Močiutė pasakoja	18
A. Giedrius	
Kupiškio piliakalnis	22
N. Jankutė	
Lizdelio galvosūkis	26
Pas skaitytojus	27
Kvietimas į "Eglutės" šventę	28
Šventės programa	29
Dainos "Eglutės" šventei	30
Šventės ir vardinės	32
St. Yla ir A. Salys	

iliustracijos

<i>Ses. M. Eucharista</i> — psl.	1, 12, 13, 32
A. Šepetys	— 3
<i>P. Osmolskis</i> — 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15,	
16, 17, 21	
<i>N. Banienė</i> — 18, 23, 24, 25	
<i>Vl. Stančikaitė-Abraitienė</i> — 19	
A. Kasniūnas	— 22
IMMACULATA PRESS	
Putnam, Connecticut 06260	

▲ vienintelis ▲
lietuviškas vaikų laikraštėlis
visame pasaulyje

4

balandis

1966

LEIDŽIA
Lietuvių Kultūros Institutas
REDAGUOJA IR ADMINISTRUOJA
Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys
metams — \$4.00
atskiras numeris 40¢
redakcijos ir administracijos
reikalais kreiptis:
“EGLUTĖ”
Immaculate Conception Convent
R. F. D. 2,
Putnam, Connecticut 06260
Atsiųsti rankraščiai tampa redakcijos
nuosavybė. Redakcija rezervuoja sau
teisę juos pakeisti ar sutrumpinti, pa-
gal reikalą. “Eglutės” iliustracijų ne-
galima naudoti kituose leidiniuose be
redakcijos sutikimo.
EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Mag-
azine for children. Published monthly
except Ju'y and August, by the Lithua-
nian Cultural Institute. Office of Pub-
lication, Immaculate Conception Con-
vent, R.F.D. 2, Putnam, Connecticut.
06260. Subscription \$4.00 yearly. Single
copy 40¢. Entered as second class mat-
ter March 27, 1952, Putnam, Con-
necticut, under the act of March 3,
1879.

D. Nauragytė

“Velykos, Velykos!” prabilo laukai,
pilni jau gėlių pirmutinių.

“Velykos!” pragydo linksmi vyturiai,
mirgėdami saulės žydrynėj.

“Velykos!” čiurlena upelis sraunus,
kalbėdamas mažai plaštakai.

“Velykos!” man šnabžda vėjelis laukų.
Tai Kristus šiandien prisikėlė.

Visiems savo skaitytojams bei draugams

“Eglutė” nuoširdžiai linki

LINKSMŪ ŠV. VELYKŪ!

STRIKUTIS – VELYKIS

Vanda Frankienė

Senų senovėje, kažkur toli už kalnų, balų ir pievų žalių, buvo Kiškių giria. Po tankiais krūmais, samanų nameliuose įsitaisę, gyveno kiškiai, kiškeliai ir kiškelės. Visus juos valdė šimtametis karalius — labai mokytas ir išmintingas kiškis. Jo valdiniai Išminčium jį vadino. Niekam galvon neatėjo teirautis, ar jų karalius galėjo turėti kitą vardą.

Visa ta kiškių giminė labai mylėjo žmonių vaikus. Kartą metuose, per Velykas, kiškiai lankydavo žmonių vaikus ir juos apdovanodavo gražiais margučiais. Per žiemą, savo samanų nameliuose sutūpę, kiškiai prisipindavo mažų pintinelių ir jas nuspalvindavo žaliais beržo žievės dažais.

Bet dar ne viskas tai kelionei atlikti. O kur gi kiaušiniai margučiai? Kas kelionės vadas?

Nuo neatmenamų laikų kiškiai turėjo paprotį išrinkti kasmet iš savo tarpo vieną, kurs turėdavo vykti pas Velykę kiaušinių parvežti. Išrinktasis būdavo pavadinamas Velykio vardu. Gi tas garbingasis Velykio vardas būdavo suteikiamas tam kiškiui, kurs pirmasis atpažindavo pavasarį atėjus ir apie tai nubégęs pranešdavo karaliui.

Kiekvienas kiškis apie Velykio garbę pagalvodavo, bet ir kiškiams atsitinka taip, kaip žmonėms — gerų norų daug, o gerų darbų mažiau.

Bet vienas kiškelis, vardu Strikutis, slaptai širdelėje planavo žygi. Tupi jis sau miške ant kelmo, dairosi ir mąsto:

— Saulutė šiandien lyg kaitresnė, vietomis tirpsta sniegas, na, ir šalta šiemet buvo žiema. Brr, kaip šalta! Ir pilvelis visada toks tuščias, kad ir pagraužinėji medžių žievės, bet kur tai prilygti prie sodrios žolelės gardumo.

Bet susigriebė kiškelis, kad jis kuo kitu išėjo rūpintis. Juk jis nori Velykio vardo — todėl reikia pirma jam atpažinti pavasarį. Kaip gerą jam tada būtų! Nebesijuoktų iš jo broliukai sesytės, niekas jo žiopliuku nebepravardžiuotų.

Saulės spinduliai šildo jo kailelj ir šypsosi iš neapdairaus kiškelio — juk štai čia pat prie kelmo pro tirpstantį sniegą išlindęs baltas sniegenos žiedas žvalgosi gelsva akele. Kiek toliau matosi ir mėlynoji žibutė. Staiga Strikutis žvilgterėjo aplink ir, pamatęs sniegeną, džiaugsmingai sušuko:

— Gėlytė pražydo! Ir žibutė štai žydi! Valio! Sveikas, pavasarėli!

— Kvar, kvar, kvar... — atsiliepė žalioji varlė, iš balos galvą iškius. — Aš jau išmiegojau.

Po egle sučiužėjo lapai. Pasirodė ežiukas Dylgiukas.

— Vaje, kaip malonu pabusti, tiek ilgai miegojus! — purtydamas parudavusius ir prie spyglių prilipusius rudens lapus, suunkštė ežys ir kiūt-kiūt-kiūt nukiūtino į miško gilumą. Tą pat akimirką pardangėje pragydo vyturys. Gi toksai pilkas karklelių krūmas ūmai praskleidė savo pumpurus ir pražydo švelnučiais pilkšvais katinėliais.

— Pavasaris! — dar kartą šūktelėjo Strikutis ir, kojeles ištiesės, pasileido bėgti.

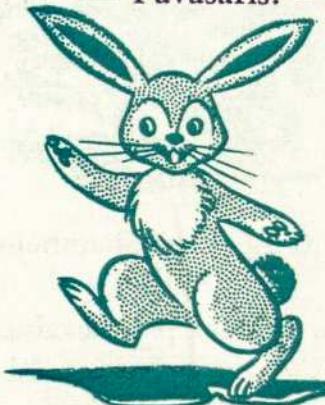
Bėgo kiškiukas, skubėjo, kad kiti kiškeliai jo nepralenktų. Užkliuvės už kelmo pargriuvo, bet pašokės dar sparčiau pasileido bėgti.

Uždusės, suprakaitavės jis pasiekė savo valdovo Išminčiaus rūmus. Sargybiniai — du dideli pilkiai — ji sustabdė, klausdami, ko čia atvykės. Nusilenkė jis jiems ir vos pratarė:

— Pavasaris jau čia! — Sargybiniai ji suprato, pravérė vartus ir sušuko:

— Garbė tau! Tu šiemet būsi Velykis. Eik pas karalių.

Karalius gyveno žaliuose samanų rūmuose, keturių eglių pavėsyje pastatytuose.

Strikutis nedrąsiai pasibeldė ir, įžengęs į rūmus, nusilenkė iki žemės garbingajam Išminčiui. Šis gi sėdėjo soste ir buvo senas senutėlis, visai jau pražilės, akiniuotas, ir skaitė didžiulę pageltusią išminties knygą.

— Sveikas, garbingasis karaliau! Pavasaris jau atkeliavo! Šią žiniją išdrįsau tuoju Jūsų Šviesybei pranešti.

— Ačiū už linksmą naujieną. Sveikinu! Tu pirmutinis man apie tai pranešei. Būsi šiemet Velykis. Garbė tau ir visiems taviškiams!

Paėmės prie sosto kabėjusią auksinę dūdelę padavė ją naujajam Velykiui, tardamas:

— Eik, už rūmų rasi nepaprastai aukštą kelmą. Užsiliptęs ant jo, padūduok.

Ir vėl nusilenkė Velykis iki žemės karaliui. Išėjęs rado tą kelmą, užšokęs papūtę dūdelę. Pasigirdo nuostabus garsas — šaukiąs, kviečiąs kiškius pas karalių. O papédėje to didžiulio kelmo tupėjo stambus kiškis ir verkė: mat, jį Strikutis pralenkė.

— Trilin-lin, dū-dū — visus čionai jus kviečiu! — nuskambėjo kvieslio dūdelė.

Takais, takučiais, ir takeliais bėgo, skubėjo kiškiai pas karalių. Didžiojoje miško aikštėje pritūpė jų daugybė. Visi buvo švariai išsprausę, susišukavę, ūsus papūtę, auseles stačiai sustatę! O kai pasirodė karalius, visi ēmė ploti, šaukdamai:

— Valio mūsų karaliui! Valio!

Drauge su karalium atžygiavo Strikutis — dabar jau Velykiu vadinas. Atrodė patenkintas, laimingas, aukso dūdelę su savim nešdamas.

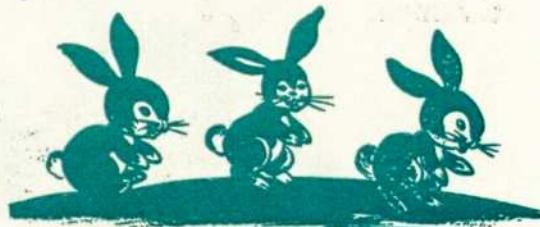
— Valio, valio! — skambėjo visoje girioje.

— Na, tik pažiūrėkit, — nustebusi prabilo storulė kiškutė. — Man Strikutis vis atrodė žiopliukas. O va, visus mus jis pralenkė ir pirmuoju atbėgo.

— Cit, cit, nutilk, netaušk niekų, — sudraudė ją toks ūsočius, senis kiškis. — Atsimink, kad išvaizda visai nieko nereiškia. Tai kas, kad jis nedidelio ūgio, bet užtat protingas.

— Gerbiamieji, pristatau jums patį gudriausią šių metų kiškelį Strikį, kuris nuo dabar turi būti Velykiu vadinamas, — iškilmingai kreipėsi į kiškių susirinkimą jų karalius. — Jis pirmasis pranešė man apie pavasarij. Ranka į ranką su pavasariu ateina ir didžioji metų šventė — Velykos. Kaip žinote, laimingiausia diena mums artėja: keliausime pas žmonių vaikus! Dvylika greičiausiąjų kiškių tuoju pat bėkite į miestus ir stebékite, kas tenai dedasi. Pamatę suaugusius žmones ir jų vaikus su verbomis einant į bažnyčią, tuoju man praneškit. Nuo tada jau pradėsime budėti ir atydžiai sekti įvykių eigą. Saulės motulės žygiavimus per dangų skaičiuosime. Šešis kartus jai rytais pakilus, šešis kartus nuėjus poilsio vakarais, septintajį kartą jai išmiegojus, bus atėjusi iškilmingoji Velykų šventė. Tą rytą ir teks jums išnešioti vai-kams velykaičius — gražiuosius margučius.

Iš tos didžiulės kiškių minios bematant išsiskyrė dvylika pačių bėgliausių greitakojuj ir išdūmė į miestus stebēti, kada bus šventinamos verbos.

Karalius gi prisiartino prie didžiulio ažuolo ir palietė ji savo valdoviškąja lazdele, sušukdamas:

Paslaptinę burtų žodį
Aš minty tariu:
Atsiverkite, durelės —
Aš liepiu!
Vežimėli greituolėli —
Čion kviečiu!

Tuoju atsivérė ažuole durelės ir išriedėjo auksinis vežimėlis. Kiškiai į jį pakinkė Velykį. Dabar palietė karalius savaja lazdele ir vežimėli ir pakinkytą Velykį. Tik viskas suūžė aplinkui, net medžiai susiūbavo. O karalius tarė:

Pas Velykę skrisk — skubék!
Tiesiu, tiesiu keleliu,
Kartu su pietų vėjeliu.

Pakilo vėjas. Sudundėjo vežimo ratai. Velykis ištiesė savo greitąsias kojeles — ir viskas išnyko.

Nuo nepaprastai greito bėgimo Velykiui net akys raibo. Jam svaidingo galvelė. Jautėsi lyg ne bėgte bėgas, bet skriste skrendas. Abudu su vežimeliu kilo vis aukštyn ir aukštyn — kol pasiekė Debesų kalną, kur buvo Velykės dvaras. Čia vežimėlis sustojo; Velykis atsipeikėjo, apsidairė.

O jergutėliau, koks gražumas! Rūmai balti baltučiai, tarsi iš balto plunksnelių būtų nupinti. Didžiulis kiemas — pilnas margaplunknių vištų. O prie vartų Velykė, sena senučiukė. Bet kokia ji graži! Tokia raudonskruostė ir neišpasakyta meili — kaip saulutė šviesi. Šypsosi ji, žiūrėdama į nustebusį kiškelį Velykį.

— Sveikas, Velyki! Jau laukiu tavęs. Mano vištelės sudėjo daugybę kiaušinių. Tuojau pripildysim tavo stebuklingąjį vežimėlį. Išmarginkite juos ir išdalinkite žmonių vaikučiams. Tik, va, eik šen ir pasižiūrėk, — pasišaukė ji Velykį, pravėrė rūmų langelį ir liepė žvelgti žemyn.

Žiūri kiškis ir nenori savo akims tikėti: mato daugybę namų, o juose gyvena vaikai su téveliais. Vieni jų mokosi, skaito, žaidžia, kiti padeda įvairius darbelius atlikti mamytėms. O vėl kitur... Ne, čia jau negerai. Ten du jaunikliukai įnirtę pešasi. Kitas berniukas liežuvį rodo mergytei, dar kitas žaisliukus atima nuo mažojo savo broliuko, kuris tuojau pravirksta. Gi kitas gudruolis meluoja. Išsigando kiškiukas. Bet tuojau išgirdo senutės Velykės liūdną balsą:

NEMARIOSIOS KANKLĖS

Padavimas

Pagal P. Bendorių

Narsiai kariavo mūsų proseniai stabmeldžiai su būriais savo amžinujų priešų, kryžiuočių. Be maldavimo pasigailėti, be dūsavimų ir verksmo žiūrėjo mirčiai į akis Lietuvos kareiviai, tautos gražybę, suprasdami, jog jie aukoją savo gyvybę karštai mylimai Lietuvai.

Tarp visų drąsios lietuvių kariuomenės eilių, narsiai baisiojo priešo užpuolimą pasitikusių, visur kur virte virė kruvinas mūšis, blizgėjo auksinės kanklės ir skambėjo galinga, iškilminga giesmė senio vaidilos Rimvydo. Jis stovėjo be ginklų, be kepurės, žilais, it sidabriniais plaukais švytuodamas.

Karštai žerėjo tamsiai mėlynos senelio akys, galingai skambėjo jo balsas, žadindamas tautiečius ginti tėvynę ir nesigailėti savo gyvybės. Jo seni pirštai ant kanklių stygų lankstėsi, išduodami smarkią karo melodiją. Bet ir iki šiol neregėtas lietuvių narsumas negalėjo ilgai sulaikyti daug

skaitlingesnio ir geriau apsišarvavusio priešo. Jau krito du narsiausi kareiviai — senojo vaidilos sūnūs — Kęstutis ir Algirdas — tévo ir visos Lietuvos viltis. Jie krito drauge, lyg du ąžuolai perkūno nutrenkti, o jų kraujo lašai aptaškė tévo kanklių stygas.

Baisus prakeikimas lietuvių tautos žudytojams, mylimųjų sūnų užmušėjams, išsiveržė iš pabalusių vaidilos lūpų. It sužeistas liūtas, jis šoko ten, kur lauké visų didžiausias pavoju, ir švytuodamas savo kanklémis, savo giesme kurstė lietuvių narsumą, liepdamas atkeršti už užmuštus sūnus, už tévynę, kurią neprieteliai norėjo pavergti. Kryžiuočiai, pamatę kad beginklis senis savo dainavimu labiau ir labiau gaivina mažėjantį narsuolių skaičių, nusprendė nutrenkti įkyrų žilabarzdį, ar sugauti ir nutildyti jo neapkenčiamas kankles amžinai.

Patys stipriausi kryžiuočiai užgulė senelį, bet lietuvių stipria siena apsupo ji, ir nors jų eilés retéjo, bet prieš suerzintus kryžiuočius iškilmingai tebestovéjo žilagalvis vaidila su aukso kanklémis rankose...

Kruvinoji kova tēsēsi visą dieną, ir vos temstant kryžiuočiai tegalėjo pasidžiaugti pergale. Beveik visi lietuvių, visi jaunieji narsuoliai krito plačiame lauke. Paskutinis krito nuo paties kryžiuočių viršininko kardo senasis Rimvydas, kuris buvo stebuklingai išlikęs iki galio. Senis krito, kietai suspaudęs savo kankles ir jo sidabriniai plaukai užkrito ant paausotų stygų.

Laimėtojai ilgai linksminosi. Senojo vaidilos kūną užkasė drauge su jo kanklémis. Sustingę pirštai dar stipriai jas laikė. Su baime kryžiuočiai užkasė senelį ir jo kankles, o paskutinė likusi styga, netycia užgauta, suskambėjo liūdnai liūdnai ir jos aidas pasklido po visą nelaimingą šalį.

Nuo to laiko daug metų praslinko. Kryžiuočiai pradingo ir Lietuva apsikrikštijo. Ten, kur seniau ošė šimtamečiai miškai, išaugo dideli miestai. Senasis lietuvių tikėjimas išliko tik pasakose ir istorijos lapuose, bet įkastos į

žemę kanklės nepranyko. Jos išliko per amžius... Ramus bet stiprus jų balsas gaudžia iš vienintelės stygos ir kursto tėvynės, papročių, tautos praeities meilę.

Amžinai skambės kanklės ta viena nuostabia styga. Jų balsas susijungs su ąžuolų ošimu, su lakštingalos suokimui ir su lietuvių dainomis... Taip pats vaidila išpranašavo, taip ir įvyko. Dar ir dabar žmonės vadina Lietuvą dainų kraštu. Sugriuvo pilys ir bokštai, žuvo galingieji valdovai, bet kanklių nuostabusis balsas pasiliko, nes jis giliai giliai įsmigo į žmonių širdis.

MĮSLĖS

1. Taip aukštas, kaip stogas; taip mažas, kaip pelė; taip saldus, kaip medus.
2. Krūme gimės, krūme augės, parėjės namo — visus kampus išlandžioja.
3. Mažas šulinėlis, juodas vandenėlis, kas nori — girkšnoja ir baltais laukais nešioja.
4. Yra kalnas, bet ne kalnas; yra miškas, bet ne miškas; yra šakės, bet ne šakės.
5. Mažutis vyrutis medį kerta, ir skiedros nešoka.
6. Kai prikala ant kojų, vaikštau ant galvos.

(Mįslų atsakymai psl. 31)

ŽALIAJAM MIŠKELY

S. M. J.

Vieno veiksmo vaizdelis

"MIEGOKI TYLIAI TU, PARTIZANE,
TAVĘS GIMTOJI ŠALIS LIŪDĘS.
PAČIOJ JAUNYSTĘJ PADĖJĘS GALVA,
LIETUVĄ LAISVĄ VISAD REGI."

Veikėjai:

Trys jauni vyrai, partizanai — *Antanas, Juozas Vytas.*

Aldona — jauna mergaitė, ryšininkė, Antano sesuo.

Aldonas ir Antano *Motina*.

Trys komunistai *žandarai*.

Scena atsidaro. Miškas prieblandoje. Atsargiai įeina trys jauni vyrai, partizanai.

ANTANAS: Juozai, Vytais! Atrodo saugu.

JUOZAS: Turbūt piemenėliai šitą laužą paliko. Ačiū Dievui.

VYTAS: Nesaugu ilgiau čia pasilikti: vis turim slapstytis, bet prisėskime, pailsékime truputį.

ANTANAS: Girdėjau — mano tėviškėje vėl buvo valymas. Naktį atvažiavo ir apsupo mūsų namus. Kratė visus namus ir tvartą, bet nieko nerado. Stipriai tardė sesutę, nes manė, kad ji lengviausiai išduos. Bet išsilaike vaikas! Klausinėjo, ar nežino, kur aš esu, ar pareinu, kokie mano draugai...

- JUOZAS: Bet žinote, kas Pašešupy įvyko? Kolchozo vedėjas labai plėsė žmones ir vogė iš jų. Atėjo būrys partizanų, gerai jam išpérė kailį, liepė grąžinti žmonėms neteisingai paimitus grūdus, ir nudažę raudonai, nuvežę į miestelį ir ten paleido.
- VYTAS: Mūsų miestelis po paskutinio suėmimo liko beveik tuščias. Mano tėvai ištremti į Sibirą... Brolis kalėjime uždarytas.
- ANTANAS: Šsss... Kažkas ateina... O tai Aldutė!
- JUOZAS: Gera ta tavo sesutė.
- ALDONA: Antanai, pertylu ši vakarą. Jū niekur negirdėti. Išėjau iš namų tuojo po vakarienės, saulei besileidžiant. Ir nieko, ničnieko visą kelią negirdėjau.
- VYTAS: Ir mes pastebėjom, kad kažinkaip pertylu.
- JUOZAS: Net šunys nutilo.
- ALDONA: Mamytė jums visokių skanumynų pridėjo. Tau specialiai šitas sūris. ...Taip ramu... Sakė tau, Antanėli, pasakyti, kad Jonukas kaip tikras šeimininkas — visais rūpinasi, globoja. Atrodo, kad kokius tris metus per paskutinį mėnesį paauglo... "Kai užaugsiu", jis sako, "būsiu toks, kaip mano brolis Antanas!" Ir tikrai, kai pažiūriu į to mažo berniuko akytes, tikiu, kad kada nors jis bus toks, kaip tu...
- (Partizanai užtraukia dainą.)*
- ALDONA: Kiek ilgai, Dievuli, jie slapstysis? Kiek ilgai turės kovot už laisvę? Atsimeni, Antanai, kai buvom maži ir žaidavom: tu vaidindavai kareivį, drąsiausią iš visų. O aš buvau slaugė, karo fronte sužeistuosius gydžiau.
- VYTAS: Taip ir yra, ar ne? Mes kareiviai —
- ALDONA: Patys drąsiausi!
- VYTAS: Ir tu slaugė, kuri vis mus pastiprini ir duona, ir pasitikėjimu, ir malda.
- ALDONA: Iš tikrujų, taip yra, kaip svajojome.
- (Staiga krūmuose pasirodo smarkiai sužeistas vyras.)*
- SUŽEISTASIS: Slépkitės, jie jau ateina!
- VYTAS: Aldut, bék su mumis.
- ALDONA: Ne! Aš sakysiu, kad iš kaimynų grįžtu. Tikiuosi, kad jie manęs neįtars.

ANTANAS: Sudiev, Aldute! Linkėjimų namams, pabučiuok mamą...
Dievas testiprina tave ir mus.

JUOZAS: Ačiū už viską.

I komunistas: Aha! Jau turime!

II komunistas: Laikyk!

I komunistas: Koks tavo vardas? Ką čia neši?

ALDONA: Krepši.

II komunistas: Atiduok!... Tuščias — maniau, kad bus bent dokumentų ar ginklų... Kur eini?

ALDONA: Namo.

I komunistas: Kur buvai?

ALDONA: Svečiuose.

II komunistas: Pas ką?

ALDONA: Tetą.

I komunistas: Meluoji!

II komunistas: Pas ką buvai?

ALDONA: Tetą.

I komunistas: Sakiau, kad meluoji! Kur partizanai?

II komunistas: Mes žinome, kad tu partizanams padedi. Prisipažink!

I komunistas: Kur jie yra?

II komunistas: Sakyk, kur partizanai! Tyli?

(II komunistas ją nušauna.)

ALDONA: Dievuli, atleisk jiems.

III komunistas: Taip ir maniau, kad jie čia buvo!

(III komunistas grįžta, krūmuose nušovęs Antaną.)

I komunistas: Du iš karto! Juos taip sunku sugauti... O šitą — kaip ilgai ją reikėjo sekti!

III komunistas: Dabar tu saugok, kad atėjė partizanai nepaimtų jū kūnų ir nepalaidotų, pagal savo papročius. Aš nuėjės į miestelį atsiųsi mašiną, kad juos nuvežtų ir turgaus aikštėje pamestų. O bus vaizdas žmonėms rytoj! Parodysim, kas laukia partizanų.

II komunistas: Dar kažkas ateina. Kas tu esi? Kur eini?

MOTINA: Einu namo. Buvau paš kaimyną pieno sergančiam vai-kui pasiskolinti.

III komunistas: Palauk, palauk, matka. Gal ir tu meluoji? Žiūrėk, ar nepažisti šitos?

I komunistas: Ar neatpažinsi savo dukters ar sūnaus?

MOTINA: Ne, ne mano.

Kareivėlis

Parašė mažas berniukas Lietuvoje

*Kam vaikučiai
Kasdieną atbėga,
Ar žinai, ar žinai?
Kareivėlis
Po antkapiu miega
Ir miegos amžinai.*

*Kareivėlis
Prie balto beržyno —
Kaip gėlė nuskinta.
Niekas
Didvyrio vardo nežino,
Gal tik žemė šventa.*

*Kareivėlis
Nusinešėvardą
Į šaltuosius kapus...
Ir balandžiai
Padangėje nardo,
Glosto vėjas lapus.*

*O vaikučiai
Kasdieną atbėga
Ir apstoja ratu.
Kareivėlis
Po antkapiu miega —
Neužmiršk jo ir tu!*

I komunistas: Tada, greičiau eik iš čia! Ir niekam nepasakok.

(Komunistai išeina.)

MOTINA: (Likusi viena miške) Taip! Taip! Tai mano duktė. Tai mano vienintelė duktė, Aldutė. (Motina suklumpa.) Kas matė skausmą, kaip mano skausmą? Arba ašaras, kaip motinos, kuri negali net ir numirusio savo vaiko į rankas paimti ir tinkamai palaidoti. Norėjau sušukti — JI MANO, MANO! Bet negalėjau. Prisipažinimas būtų atnešęs prazūtį visiems namams. Nė vienas nebūtų paliktas gyvas... Jonukas — mažas, vienas namie... Antanėli, kažkur šiame miške — tu esi. Greitai ir tu sužinosi, kad tavo sesuo buvo drąsi iki galos, kad neišdavė jūsų, net ir mirties akivaizdoje. Viešpatie, atlygink jai už tą kančią!... (Motina atsikelia, apsidairo ir lėtais žingsniais eina namo.) Jonukas laukia! Žinau, jis sakys: "Mama, aš irgi drąsus. Kai užaugsiu būsiu tokis, kaip mano sesuo Aldutė ir brolis Antanas, ir mes išlaisvinim Lietuvą!"

(Galima užbaigt su Partizaniška daina.)

Uždanga

KARALIŠKOJI ŠYPSENA

J. Slėnys

Kartą labai, labai, labai seniai, kai kupranugariai dar nebuvo spėję užsiauginti antros kupros ir žirafų kaklai buvo per pus mažesni, gyveno karalius. Jis buvo rimtų rimčiausias karalius per kokį šimtą karalystės. Jis buvo labai geras ir malonus, bet visa bėda, kad jo veidas visad atrodydavo per daug rimtas.

Svenčių metu žmonės išbėgdavo į gatves ir linksmai sušukdavo: "TEGYVUOJA MŪSŲ KARALIUS! VALIO!" Rimtasis karalius džiaugėsi, kad žmonės jį myli, bet kadangi jis buvo toks rimtas, tik linktelėdavo galva — ir viskas.

Sutvarkę svarbius karališkus reikalus, karaliaus ministeriai atbėgdavo pranešti savo pasiekimą. "ATLIKTA, JŪSŲ DIDENYBE!", džiaugdavosi ministeriai. Rimtasis karalius džiaugdavosi taip pat, bet iš rimtumo jis tik pamojuodavo ranka — ir viskas.

Karaliaus vaikučiai labai myléjo savo tévelį. Kartais jie atbėgdavo pasipasakoti apie savo žaidimus karališkajame sode. Rimtasis karalius malonai juos išklausydavo ir rimtai paglostydavo jų galvutes — ir viskas.

Liūdna buvo karalaiciams ir karalaitėms, ministriams ir visiems žmonėms, kad jų karalius visad toks rimtas. Kai tik jie pažiūrėdavo jo veidan, tas rimtumas atispindėdavo ir jų veiduose. "Negerai, negerai, kai per daug rimtumo, tai per daug", visi nusiminę šnabždėdavo.

Pagaliau net pats rimtasis karalius pajuto, kad kažkas netvarkoj. Galvojo, galvojo karalius, kas tas kažkas galėtų būti. Rytą juk jo gimtadienis — tas kažkas galėtų viską sugadinti...

Karaliaus gimtadienis buvo didelė šventė visoje šalyje. Iškilmės buvo tikrai nepaprastos. Dalyvavo visi karalaiciai ir visos karalaitės, visi ministeriai ir visi žmonės. Pačiame iškilmių viduryje, rimtojo karaliaus jauniausioji dukrytė jam padavė puokštę gražių geltonų gėlių, o kiti vaikai sugiedeojo "Ilgiausių metų". Rimtasis karalius pažiūrėjo į savo dukrytės veidą, į jos skaisčiai mėlynas akis, į gėles, geltonas kaip saulės spinduliai. Jis kažkaip jautė, kad šia proga neužteks linktelėti galva, neužteks ir rimtai pamojuoti ranka, neužteks nė paglostyti mažosios karalaitės galvutę...

Galvojo, galvojo rimtasis karalius, žiūrėjo, žiūrėjo į savo vaikus, pažvelgė į karalienę, į savo ministerius ir į visus žmones — ir stai-ga jo lūpų kampučiai lyg pakilo, jo veidas nušvito.

— Tikrai, tikrai! Pats mačiau! Gryna teisybė! — sušuko visa minia.

Nes, iš tikro, rimtasis karalius NUSIŠYPSOJO!

Tas karaliaus šypsnyς atispindėjo karalienės veide, jo vaikučių veiduose, visų ministerių veiduose, ir net visų jo pavaldinių veiduose. Karaliui buvo taip smagu pakelti lūpų kampučius, jam taip tiko naujas, šviesus veidas, kad jis negalėjo nustoti šypsotis. Nuostabu — rimtasis karalius šypsojosi ir šypsojosi.

Ir praminė jį žmonės ŠYPSNIU, karalienę ŠYPSNIE-NĘ, o karalaicius ir karalaitės ŠYPSNIUKAISS ir ŠYPS-NYTĘMS. O jei norit žinot kaip gražiai jie atrodė nuolat besišypsodami — pasiskolinkit vieną šypsnuką ir pažiūrėkit į veidrodį!

UŽMIRŠTAS TĒVAS

Danutė Lipčiūtė

Lapkritis. Vėjuotos dienos. Spalvingi, šalnos uždegti medžių lapai. Lietumi prisotinta žemė. Visų šventų, Vėlinių diena. Daugeliui lapkritis mėnuo primena iškeliavusius į amžinybę artimus asmenis. Mirusiųjų atminimą reikia gerbti, už mirusius reikia melstis.

Štai kas atsitiko prieš 17 metų. Danguje buvo reikalingas vaikutis. Jis turėjo būti pusantrų metų, stiprus ir sveikas, didelių mėlynų akių ir labai tévelių mylimas. Ar gi būna vaikų, kurių tévai nemyli? Bet šitas tiko kiekviename: ir broliukams, ir seseriai, bet ypač tétukui. Taip, jis tiko ir dangui. Ir tai vyko svetimoje žemėje, kur vaikams neskiriama vietas kapuose. Arba, turi būti turtingas, kad galéatum pirkti žemės. O šalis buvo svetima, ne gimtoji ir vaikučio tévai keliaavo ir keliaavo, nežinodami kur sustos, ir pinigų pirkti žemės savo mažam sūneliui, nors jam tiek mažai reikėjo, jie neturėjo iš ko.

Aš jums nepasakosiu, kaip buvo baisu pasiliekantiems, kai mėlynakį vaikutį Dievulis pašaukė į mirusiųjų namus, kaip kentėjo šeima, kaip daužė kumštymis tévas, kaltindamas visus ir save, kaip motina raudojo, palinkusi lig žemės. Broliukai bučiavo jo ružavus skruostus, nes jis buvo užgesęs lyg žvakė, staiga, per vieną naktį ir gulėjo, lyg būtų tik saldžiai įmigės.

Bet dangus žinojo ką daro. Svetimos žemės kapuose gulėjo senelio palaikai. Senelis buvo tévas ir turėjo sūnų ir dukterų. Žemėje jie susitikdavo ir myléjos. Jie buvo geri vieni antriems. Šventėms pirkdavo senelis dovanų, ir vaikai lankydavosi tévo namuose, net ir tada, kai jie jau buvo

dideli ir patys augino vaikus. Bet tėvas mirė. Vaikai palaidojo jį, kur žemė buvo beveik dovanai. Ak, juk jų tėvas buvo visad kuklus, — kalbėjo jie. Gyvenimas buvo pilnas rūpesčių. Tėvo kapas apželė žolėmis. Net Vėlinių Dieną niekas iš vaikų neturėjo laiko atvažiuoti nudraskyti nudžiuvusius stagarus ir uždegti žvakutę. Jis negirdėjo, kad kas minėtų jo vardą savo maldose. Ir tėvas neišmetinėjo. Tik jo širdis gėlė ir verkė. Jis gulėjo sustingęs kape neatplėsdamas minčių, kad žemėje neatliko labai svarbios pareigos: neišmokė vaikų mylėti ir gerbti mirusiųjų atminimą ir laukė, kada bus atkentėjęs bausmę ir bus pašauktas į dangų, nes tas žmogus nebuvo padaręs nieko pikto žemėje.

Tačiau, ir danguje užeina darbymečiai, kai pamiršta mi kasdieniniai smulkūs rūpestėliai. Metų šventieji nepratę skaityti. Taip ir atsitiko, kad tik po ilgo laiko buvo apsižiūrėta, kad senelio suolelis vis dar neužimtas. Šv. Petras, nusprendęs, kad nedera ilgiau laukti, pažymėjo mėlynų akių berniuko mirties dieną, ir pasiuntė angelus į žemę.

Berniuką palaidojo labai negiliai. Kai tik kastuvas atsitrenkė į byrančias senuko karsto lentas, duobkasys nustojo kasti, įdėjo karstelį ir aplygino žeme. Iš kažkur pūstelėjo smarkus véjas, ir visą kapelį apibérė auksiniai ir raudonais lapais. Galėjai sakyti, kad kapelis degė. Ant jo galėjai net rankas pasišildyti, tokia miela iš ten sklido šiluma.

O buvo taip: nuo duobkasio neatsargaus trinktelėjimo pabudo senelis. Pamatęs mėlynakį berniuką, jis nusprendė, kad jo šeima jį pagaliau atsiminė, ir mažas anūkėlis atėjo jo aplankytı. Jি suėmė toks neapsakomas džiaugsmas, kad širdis nustojo verkus, ir jis įtikėjo, kad Dievas jam atleido, kad jis nebuvo savo vaikų išmokęs melstis už mirusius.

Angelai stebėjosi radę dvi sielas viename kape, bet senelis stipriai laikė berniuką už abiejų rankučių, kad niekas nebūtų galėjęs jo atplėsti, ir jie taip linksmai, abu susikibę už ranką, nukeliaavo dangun...

UŽBURTOS BIRBYNĖS

*Ištrauka iš Sonės Tomarienės neseniai išleistos knygos
SENOLĖS PASAKOS, kurią iliustravo Vlada Stančikaitė.*

Kitą kartą gyveno tėvai ir turėjo sūnų Jonuką. Jonuko mama numirė, o tėvas vedė pamotę. Pamotė Jonuko nekentė, o savo sūnų Grigutį lepino kaip ponaitį. Po kiek laiko numirė ir Jonuko tėvas. Tada našlaičiui tikrieji vargai prasidėjo. Vos pavasarį šiokia tokia žolelė išdygo, ir išvarė pamotė Jonuką žąsų ganyti. Žąsys alkanos, o žolė menka — gagendamos, klykdamos išlakstė jos po pūdymą. Pamotė pagrasino:

— Praganysi nors vieną — kailį tau nunersiu!

Jonukas, paskui žasis bebégiodamas, vienur rado rūkštynę, kitur zuikio kopūstą — užkrimto, nes pietų pamotė nebuvo įdėjusi — nelauk! Paskui nusipiovė karklą ir išsisuko sau birbynę. Atsisėdo ant kelmo ir birbina:

*Jūs žaselės mano, žuli, žuli,
Gulbytėlės mano, žuli, žuli,
Žalią žolę leskit, žuli, žuli,
Šaltą rasą gerkit, žuli, žuli.*

Éjo pro šalį pavargėlis senukas.

— Pargink, piemenėli!

— Dar nepriganiau!

— Gražiai birbina tavo birbynę. Atiduok man ją.

— Imkis sveikas!

Pasiėmė senelis birbynę, pabirbino.

— Še tau mainais manoji, — padavė nueidamas. — Bus gera žaselėms suvarinėti.

Saulei leidžiantis, gena Jonukas žasis namo, o jos neklauso, laksto laukais klykdamos, ir tiek! Išsitraukė jis iš kišenės senelio duotąjį birbynę ir užbirbino:

*Bir-bir-bir, birbynėle,
Sparnuotėliai — į būrelį!*

Visos žasys kaip bematant sulékė į būrį ir eina, krypuoja paskui Jonuką.

Taip Jonukas be jokio vargo ganė žasis visus metus.

Vieną vakarą išėjo pamotė laukan ir išgirdo, kaip Jonukas savo birbyne žasis genasi.

— Na, palauk! — tarė ji. — Duosiu tau nesparnuotų. Matysiu, ką tada ta dūda padės!

Kitą pavasarį liepė Jonukui gintis kiaules. Kiaulių buvo didelis būrys. Visos tvarte laikytos, išalkintos išdvasintos. Vos tik išginé Jonukas iš kiemo, ir pasileido jos žviegdamos kvykdamos laukais pūdymais. Jonukas išsisuko birbynę ir birbina:

*Mergužėlės lelijėlės,
Baltų linų verpejėlės,
Plonų drobių audėjėlės,
Ei, ginkit, ei, varykit
Kiaules, kiaules, kiauleles.*

Taip bebirbinant, vėl atėjo senelis elgeta.

— Gražiai birbina tavo birbynė, sūnau!

— Jei gražiai — tai ir imkis!

Padėkojo senelis ir mainais atidavė savąjį birbynę: būsanti gera kiaulėms sušaukti.

Vakare Jonukas užbirbino:

*Bir-bir-bir, birbynėle,
Trumpauodegiai — į būrelį!*

Visos kiaulės subėgo į būrį ir parkiūtino namo dar pirma Jonuko.

Vieną vakarą pamotė vėl išgirdo Jonuką bebirinant.

— Palauk, duosiu tau ilguodegių! Jie tavo dūdos neklausys!

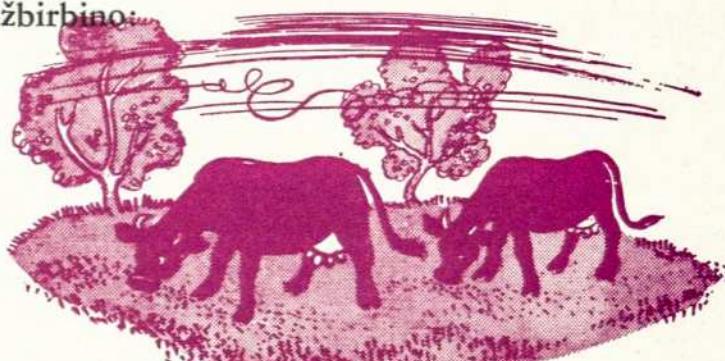
Ir kitą pavasarį liepė Jonukui ginti karves su jaučiais. Jonukas vėl išsisuko birbynę ir birbina:

*Olia, karvele, sidabranage, auksarage!
Ėdro, jauteli, tu artojeli, tu duonpelneli!*

— Tai gražiai gyvulėlius ganai! — pagyrė eidamas pro šalį senasis elgetėlė. — Mainykim birbynėmis.

Kodėl ne? — sumainė jiedu birbynėmis. Vakare išsitraukė Jonukas elgetos birbynę ir užbirbino:

*Bir-bir-bir, birbynėle,
Ilguodegai — į būrelį!*

Karvės ir jaučiai pradėjo rinktis iš pakrūmių ir tankumynų, kur per dieną buvo numaurojė. Parėjo gražiai paskui Jonuką namo, nė mažiausias veršelis neprapuolė. Jau dabar pamotė, kad ir labai norėdama Jonuką privarginti, kitokių gyvulių nebeturėjo, ir jis ramiai ganė iki pat žiemos.

Praėjo taip beganant keleri metai. Jonukas, po laukus paskui gyvulius bevaikštinėdamas, saule įdegė, išaugo lieknas, stiprus ir miklus.

Tą kraštą tada valdė labai išdidus karalius, kuris turėjo vienturtę gražią dukterį. Kai duktė užaugo ir pradėjo jaunikiai važinėti, karaliui nė vienas nejtkiko: neužtenkamai puikūs, neužtenkamai iškilmingi jam į žentus, ir tiek! Pagaliau paskelbė, kad tik tas jo žentu būsiąs, kas tris jo užduotus darbus atliksiąs. Pradėjo važiuoti karalaičiai ir kunigaikščiai. Kaip atvažiavo, taip vėl ir išvažiavo, nė karalaitės nepamatę; nė vienas nejveikia karaliaus duotojo darbo, ir gana! Tada karalius paskelbė, kad priimsiąs ponaičius ir bajoraičius. Ir tie suvažiavo ir vėl išvažinėjo, nieko nepešę. Jau nebeliko jokių jaunikių! Pranešė karalius, kad važiuotų paprasti berneliai: artojéliai, žemdirbeliai.

— Tegu važiuoja, kas tik nori! — gyrėsi jis. — Niekas pasauly mano sugalvotų darbų nejveiks!

— O gal ir atsiras vienas iš kaimo bernelių, — tarė karalaitė. — Tie visi ponai su karaliais man nepatiko — nosis užraitę vaikštinėja ir tik apie karaliaivimą ir tavo, téveli, turtus galvoja.

Nesirūpink, — nuramino karalius. — Visas tas piršlybas aš tik juokams sugalvojau. Tegu pamato ir sužino visas pasaulis, kad niekas mano dukters nevertas, tiktais pats Rymo imperatorius!

— Man tas Rymo imperatorius visai nepatinka. Jis senas našlys.

— Kad ir senas, bet viso pasaulio viešpats. Toks tai man žentas.

Karalaitė susirūpino: tėvas iš puikybės ims ir išgrūs dar už to seno imperatoriaus!

Tuo tarpu išgirdo apie karaliaus paskelbimą Jonuko pamotę ir tarė savo sūnui Grigui:

— Eik, Grigutė, dvaran. Gal laimė lems — būsi karaliaus žentas, o aš karaliaus uošvė.

Murmédamas, stenédamas atsikélé Grigas iš lovos, kur motinos lepinamas buvo įpratęs kiauras dienas tikšoti. Pasiuvo motina jam du drobiniu maišeliu: į vieną įdėjo tris naujai lietus sūrius, o į kitą medaus puodynę sūnelio kelionei. Pasipuošė Grigas, maišelius su užkanda per petį persimetė ir iškeliaavo. Eina sau keliu, sūrius į medų mirkydamas, pasimirkęs graužinėdamas, ir susitinka seną senelį elgetą.

— Sveikas, sūnau, kur eini?

— O kas tau darbo, seni!

— Gal duotum ir man sūrio nors trupinėli? Labai alkanas esu!

— Eik sau šalin! Jeigu visiems davinésiu, tai nė pats neturésiu!

Nuėjo Grigas į karaliaus dvarą. Beeidamas visus sūrius sugraužė, visą medų išlaižė: kam laikytis rytdienai? Juk, karaliaus žentu palikęs, šimtą sūrių ir medaus puodų turės! Atėjės tuoju prisistatė karaliui, kad žentu noriš būti.

— Ar nenori karalaitės pamatyti? — paklausė karalius.

— E, paspėsiu — po vestuvių prisižiūrēsiu.

Supyko karalius, kad toks nemandagus jaunikis! Lūpas sučiaupės, nusivedė jį į sodą, atidarė avilį ir paleido šimtą bičių.

— Ganyk tas bites per dieną, o vakare visas namo pargink. Jei nors vieną praganysi — kailis atsakys!

Išsiginė Grigas bites į darželį, o jos, kai tik pamatė gėles, zimm zimm ir išlakstė po žiedus. Ganė, ganė Grigas kaip įmanydamas — labai, mat, norėjo karaliumi palikti — bet kur tu jas išganysi! Kol jis vieną iš žemčiūgo išgena, jau kita į skambalėli įlindusi; kol jis šitą iš lelijos išgena, jau anoji į radastą įzvimbusi! Vargo, kamavosi Grigelis, apduso, sušilo, prakaitu apsipylė — o saulė jau žemai, laikas namo ginti. Nusilaužęs vytelę, pradėjo jis bites gainioti. Jos supykusios, kad jis toks nemandagus, puolė jį gilti, kandžioti. Šaukdamas, verkdamas Grigas į dvarą parbėgo, visas bičių sukandžiotas ir ištinęs kaip avilys.

— Ka-ka-ka! Iškriko Grigo bitės! — juokėsi karalius ir visas jo dvaras. Negana pajuokos: liepė karalius ir kaili gerai jam iškaršti! Parkiūtino Grigas namo aikčiodamas, dejuodamas ir jau ne iš tinginio į lovą atgulė. Nuo to laiko ir paliko tas priežodis: "Iškriko kaip Grigo bitės".

— Eisiu ir aš karalaitės pažiūrēti, — tarė Jonas.

— Eik, jei nori kailį įduoti, — atsakė pamotė, širdyje džiaugdama, nes tikėjosi, kad Jonas dar daugiau pylos gaus. Užkandžio ji jokio jam nejdėjo, tik išeinant metė ant stalo sužiedėjusios duonos papentį. Jonas į vieną kišenę tą duonos kriukšlį, o į kitą įsikišo tris birbynės — visą savo turtą — ir išėjo dainuodamas:

*Ui-ui-ui, varge, vargeli mano,
Oi sunkios, tai sunkios mano dieneles.
O kad ir sunkios mano dieneles,
Bet linksma, tai linksma mano širdele.*

— Sveikas, sūnau, kur keliauji? — pasveikino ji senelis elgeta.

— Einu į dvarą karalaitės pažiūrēti.

— Gal turi ko užkästi? Alkanas esu.

— Še duonos papentis, seneli. Tik gaila — sužiedėjusi.

— Kad tik duonelė, sūnau. Bet ką pats valgysi?

— E, pakely rūgštynę pasirausiu, kiškio kopūstą nusitrauksiu.

Ar daug jaunam reikia?

— Laimingai tau, sūnau!

— Dékui, dékui, seneli!

Taip jiedu ir persiskyrė: senelis pasiliko duoną kramsnodamas, o Jonas nužingsniavo į dvarą dainuodamas. Išgirdusi ji taip gražiai dainuojant, karalaitė prišoko prie lango pasižiūrėti. Jis jai kepurę nukėlė ir mandagiai palabino:

— Labas rytas, gražioji karalaite! Sveika gyva!

Karalaitei patiko žvalus vaikinas, ir ji atsakė:

— Labas rytas ir tau! Ar pirštis atėjai?

— O kaipgi! Ar eitum už manęs, karalaite?

— Koks tu greitas! — nusijuokė ji. — Pirma turi tris darbus atliliki, kuriuos tau mano tévas užduos. Rasi ji didžiojoje menéje. Lipktiesiai aukštyn tais akmeniniais laiptais pro marmurinius liūtus.

Jonas pasišokėdamas užbėgo laiptais, né kiek liūtų nebijodamas: ar neturėjo kišenėje birbynės tokiems ilguodegiams!

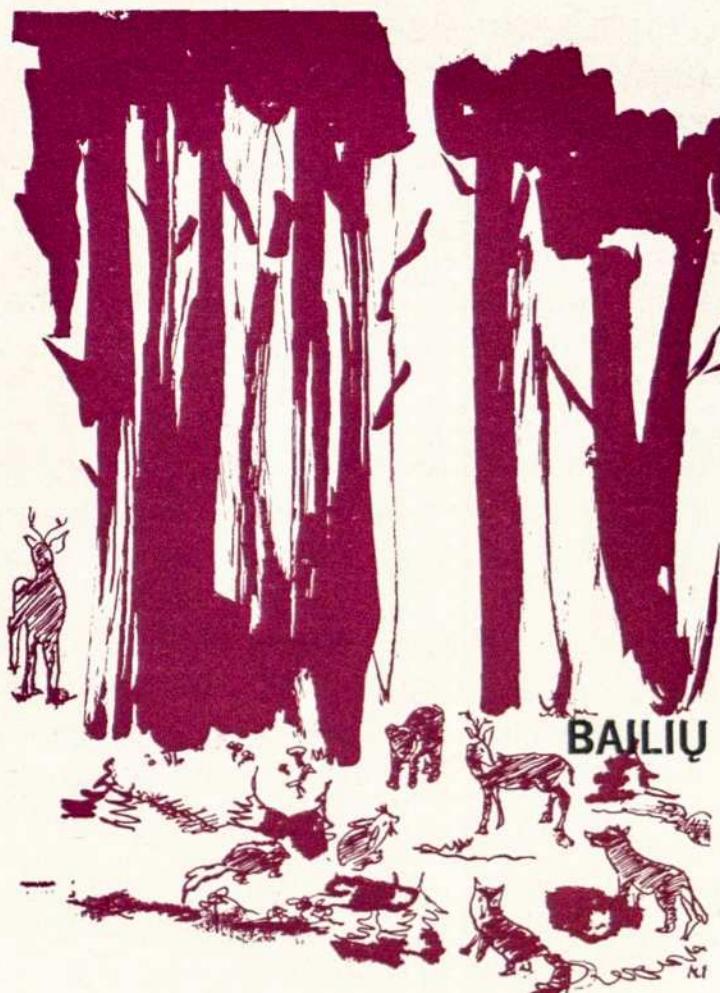
— Ar nenori pirma karalaitės pamatyti? — paklausė karalius.

— Kodėl ne? Galiu dar kartą, nors jau sykį mačiau ir kalbėjausi.

— Mmm, koks tu greitas, — sumurmėjo karalius. Nusivedės Joną į sodą, išleido iš avilio šimtinę bičių, įsakydamas gerai priganyti ir visas iki vienos vakare namo parginti.

— Nesirūpink, karaliau, neprapuldysiu! — prižadėjo jis.

(Bus daugiau)

BALIU IR DRAŠUOLIU PAŠNEKESYS

N. Butkienė

Kartą vienoj jaukioj miško aikštélėj susirinko būrys žvériukų ir visokių gyvuliukų draugiškai pasišnekučiuoti. Staiga įbėgo ežiukas.

- Hi... hi... hi, — kvatojosi ežiukas taip garsiai ir ilgai, kad kiti žvériukai apipylė jį klausimais.
- Kodėl tu taip juokiesi?
- Kas gi tave taip pralinksmino?
- Bet ežiukas negalėjo nusiraminti.
- Hi... hi... jis manęs... hi... hi... išsigando!
- Kas gi tas jis? — susidomėjo visi maži gyvuliukai.
- Turbūt koks berniukas, — bandė atspėti varlytė.
- Nemanau, rimtai pasakė rupužiukas. — Vieną kartą berniukas mane pagavo ir mano laimė, kad jis suklupo ir griūdamas mane išmetė. Spėjau laimingai pasislėpti.

— Ne, ne, tai ne berniukas, — atgaudamas žadą atsakė ežiukas, — bet labai didelis dramblys. Būdamas krūmuose, aš jo visai nepastebėjau, tik kai jo koja pakibo virš mano galvos, tuoju pastačiau savo spyglius. Ta koja buvo tokia didelė, kad net visą dangų uždengė. Palietės mano spygliukus, tas dramblys taip išsigando, kad aimanuodamas nešési kuo toliausiai nuo manęs. Jis mane taip pralinksmino, kad nuo juoko man pilvelis pradėjo skaudėti... hi... hi... hi.

— Jis tiesą sako, — patvirtino šuniukas, kuris ką tik atsirado žvériukų kompanijoje. — Mano šeimininkas Rimukas kartą namo parsinešė labai mažą ežiuką. Norėjau kojyte jį draugiškai paglostyti, o tas spyglis atstatė. Aijai-jai, jie dūrė, kaip adatos! Aš surikau ir bėgau kiek tik kojelės nešé. Ilgai Rimukas su manim kovojo, kol pripratino su tuo ežiuku geruoju gyventi. Pagaliau susidraugavom ir jis manęs nebedurdavo.

— Taip, taip — liūdnai prabilo zuikelis. — Jums Dievas davė gerus ginklus nuo pavojaus apsiginti, o zuikių tik varlės bijo. Mes patys vargšeliai véjo šlamėjimo bijome... Aš, jaunas būdamas, norėjau didvyrių suvaidinti. Pasislėpiau krūmuose prie pat upės kranto ir laukiau, kada varlės pasirodys. Pagaliau iš vandens išlipo toks varliūkštis ir

atsisėdo ant lapo pasišildyti. Aš kad šokau iš krūmų — ir išgąsdinai! Vargšelis tik nérė į vandenį, kilpą ore padarydamas... Ha... ha... ha, — nusijuokė zuikelis, savo nuotykį prisiminęs.

— Ir manės drambliai bijo, — kukliai sucypė balta pelytė.

— Ha-ha, ho-ho, hi-hi, — nusikvatojo žvėrys.

— Kad tu tokia mažytė — spirgiukas! Koks gi tavo ginklas? — paklausė ežiukas.

— Uodega, uodega! — nusijuokė šuniukas.

— Néra ko čia juoktis, — į kalbą įsimaišė lokys. — Aš pats mačiau, kaip mergaitės ir net suaugusios ponios, pelę pamačiusios, tuož bėga, ir užšokusios ant kėdės rėkia: pelė, pelė — gelbėkit!

— Girdėjau, kaip žmonės iš jų juokiasi, — tėsė lokys.
— Sako: "Kaip jums ne gėda tokio mažo sutvėrimėlio bijoti?" O anos tik atkerta: "Jei drambliai pelių bijo, kodėl gi mes turime savo baimės gédintis?"

Gyveno kartą tokia mergytė,
Ji negalėjo kasnio praryti —
Pasaką sekti valgant reikėjo,
Todėl mamytė ją ir pradėjo:

PASAKA BE GALO

Vytė Nemunėlis

— Gyveno kartą tokia mergytė,
Ji negalėjo kasnio praryti —
Pasaką sekti valgant reikėjo,
Todėl mamytė ją ir pradėjo:
— Gyveno kartą tokia mergytė...

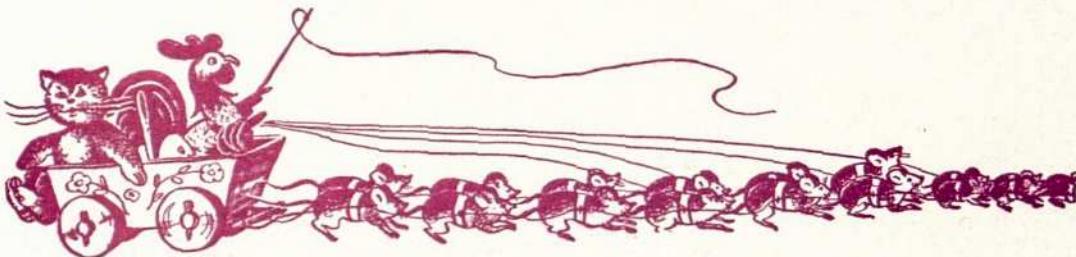
TRUPUTI PAGALVOK

ANAGRAMOS

Ar galite iš šių žodžių sukurti naujus žodžius apkeiciant raides?

Labai lengva — tik truputį pagalvokit!

1. takas	6. vergė	11. raita
2. gana	7. laukas	12. kantas
3. rasa	8. mësa	13. skala
4. darau	9. kaitra	14. sargas
5. dauba	10. varnas	15. rūmas

MÏSLË

Vyté Nemunélis

Esu aš saulës vidury,
bet tu atspét mane turi.
Jei neatspési, aš tenai
vienna sédésiu amžinai.

Jei negali, padésiu tau:
aš ir ugny save matau,
ir upéj rast mane gali,
ar ji gili, ar negili...
Dabar tikrai atspét gali...

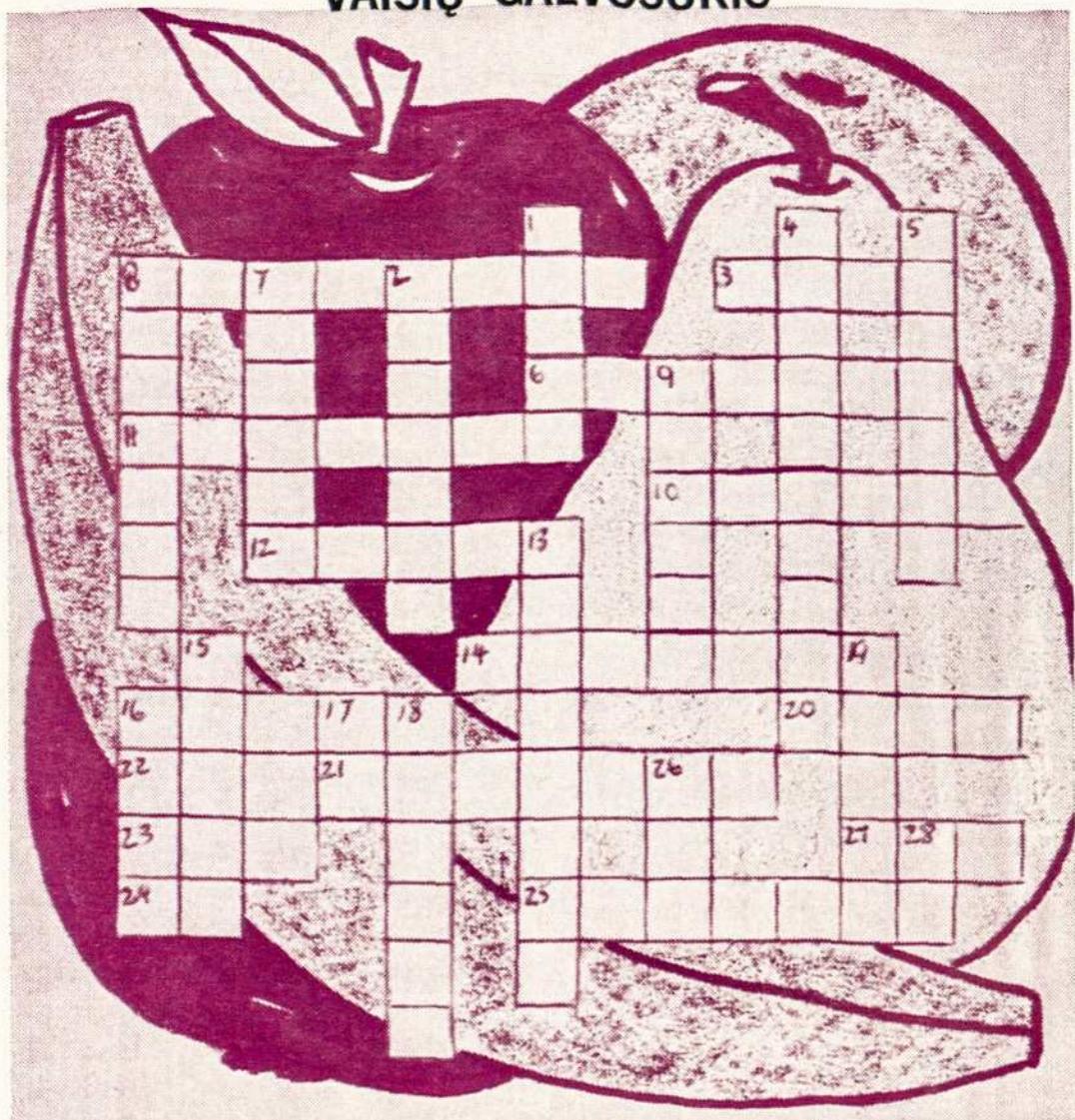
ŠARADA

Akyla, greita, gudri,
visur baisiai apsukri.
Ūkininkams ji žalinga,
paukščiams tikrai pražūtin-
Jei tik pagalvosi, [ga.
vardą jos žinosi.

Paskutinę raidę vël nutrink,
dvi kitas ten prikabink —
tai bene gražiausią
medžio dalį gausi.

(Truputį pagalvok atsakymai p. 31)

VAISIŲ GALVOSŪKIS

Skersai:

3. Prielinksnis.
6. Apskritas.
8. Uogos, iš kurių daromas vynas.
10. Smarkus, greitas.
11. Du žodžiai, kurie pažymi neaiškų asmenį.
12. Nedidelis vaisius su kietu kaučiu.
14. Geltonas šiltų kraštų vaisius.
16. Anot.
20. Taria.
21. Saldus žalsvas vaisius.
22. Lyg.
23. "Galbūt" sutrump.
24. Sušukimas.
25. Toliau.
27. Prieveiksmis.

Žemyn:

1. Ne greitas.
2. Apskritas raudonas vaisius.
4. Turis spalvos.
5. Duotum leidimą.
7. Drąsus.
8. Baidyti.
9. Mažas raudonas vaisius su kaučiu.
13. Didelis šiltų kraštų vaisius su šiurkščia oda.
15. Aš matau, tu...
17. Nusistebėjimo ar nusiskundimo žodelis.
18. Traiško dantimis.
19. Kiek delne telpa.
26. Naminis gyvulys, kuris loja.
28. To gyvulio garsas.

(Atsakymai psl. 31)

MŪSŲ KŪRYBA

BAIGIANT ŠEŠTADIENINĘ MOKYKLĄ

Nemažai metų prabėgo, kai pradėjau lankytai Maironio šešt. mokyklą. Nemažiau ir prisiminimų ji man paliko. Buvaus tada dar visai jaunutė. Miegas buvo toks brangus. Ne kartą būdavo taip sunku atsikelti šeštadienio rytą. Nemažai vargo mamytė turėdavo mane iš lovos išversti. Tik kai pakutendavo kojos padą, šokte iššokdavau!

Ir dar nemažai pamokų ruošos būdavo. Kartais atrodydavo per sunku ir nebemiela, ypač kai matydavau kaip linksmai ir laisvai kiti vaikai praleidžia šeštadienį. Bet dabar, kai mokyklą turiu aplieisti, kitos mintys pinasi. Pamačiau kiek daug iš to naudos turėjau, kiek daug išmokau lietuvių kalbos, literatūros, istorijos ir geografijos. Arčiau pažinčiu ir daugiau pamilčiu nematyta tėvelių kraštą ir jų kalbą. Nekartą pagalvoju, koks gražus turi būti tas kraštas, gintarais išpuoštas, upių upelių išvagotas, piliakalniais nusagstytas ir didvyrių darbais išgarsintas.

Oi kokie malonūs prisiminimai liks: čia rinkdavomės repeticijoms, ruošdavomės Kalėdų Eglutei ar kokiam kitam parengimui. Labai smagu buvo kartu su kitais dirbtii, šokti tautinius šokius.

Dabar, rodos, viskas jau pasibangi. Laikas toks trumpas ir kai reikia atsisveikinti, darosi liūdnai.

Rita Čepulytė
Middle Village, N. Y.

PETRIUKO NUOTYKIS

Vieną kartą buvo du berniukai. Jie buvo labai išdykę ir visą laiką norėjo ką nors naujo sugalvoti. Jie gyveno ūkyje. Vieną dieną jų mama melžė karves ir Petriukas, kuris buvo keturių metų, paklausė mamos, kaip atsiranda žąsiukai. Mama paciškino, kad kiaušinai turi būti laikomi vieno doj šilumoj tam tikrą laiką ir tada atsiras žąsiukai. Taq dieną, atsikėles po popietinio gulėjimo, Petriukas nuėjo į tvartą. Ten pamatė, kad žąsis ką tik nuėjo nuo kiaušinių. Petriukas pagalvojo, kad jei žąsis gali šildyti kiaušinius, tai ir jis galėtų. Jis atsisėdo ant kiaušinių ir juos šildė. Kai tėtis grįžo iš darbo ir broliukas iš mokyklos, jie visur ieškojo, bet negalėjo rasti Petriuko. Po kiek laiko surado Petriuką tvarte miegantį ant sudaužytų kiaušinių. Tėvai Petriuką barė. Taq vakarą jis gavo lupti ir buvo paguldytas į lovą be vakarienės.

Rimas Karklys, 8 m.
St. Joseph, Mich.

MĖLYNUKAS

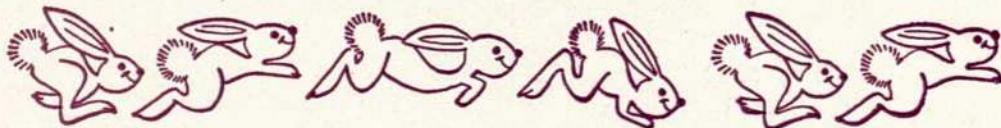
Vieną dieną labai lyjo ir aš buvau namie. Aš žiūrėjau pro langą ir pamačiau kiškį. Jis man pasirodė žalias. Jis bėgo visai prie mano durų. Staiga jis sustojo ir pasibeldė į duris. Aš atidariau duris ir pamačiau, kad jis mėlynas. Jis paklausė, ar gali su manim gyvent. Aš paklausiau, koks jo vardas, bet jis nežinojo ir sakė, kad aš jį turiu kaip nors pavadinti. Aš jį pavadiniau Mėlynuku. Dabar su juo linksmai gyvenu ir per kiekvienas Velykas jis einā pas gerus vaikus ir duoda jiems margučių. Tad jeigu jūs pamatybtumėt mėlyną zuikutį Velykų rytą, žinokit, kad tai mano zuikutis.

Vija Almėnaitė, 9 m.
Mastic, N. Y.

TRYS MEŠKIUKAI

Kartą gyveno mama meška, tėtis ir pats mažiausias, Rudnosiukas. Jis dar buvo mažas ir neturėjo kelnyčių. Mama jam pasiuvo raudonas kelnytes ir nuvedė į mokyklą. Vieną kartą mama sakė: "Aš einu medaus, o tu būk namuose." Rudnosiukas atsakė: "Gerai, mamyte," bet jis nepaklausė mamos, išėjo į mišką ir paklydo. Pradėjo verkti — ū-ū-ū. Kitas meškinas jį surado ir parvedė namo. Mama buvo labai susirūpinus ir laukė Rudnosiuko. Ji labai džiaugėsi kai jis sugrižo.

Irutė Giečiūtė, 2 sk.
K. Donelaičio mokyk.

Mišlių atsakymai. 1. obuolys ant obels, 2. šluota, 3. rašalas, 4. žmogus, 5. genys, 6. bato vinis.

Truputį pagalvok atsakymai (psl. 28)

Anagramų atsakymai: 1. aktas, 2. anga, 3. aras, 4. audra, 5. bauda, 6. gervė, 7. kaulas, 8. masė, 9. Trakai, 10. narvas, 11. ratai, 12. tankas, 13. lakas, 14. garsas, 15. mūras.

Mišlės atsakymas:

Jei neatspėjai, kas esu,
tau pasakysi: raidė U.

Šarados atsakymas: lapė-lapas.

Vaisių galvosūkio atsakymai (psl. 29) — **Skersai:** 3. apie, 6. apvalus, 8. vynuogės, 10. šaunus, 11. kas nors, 12. slyva, 14. bananas, 16. pasak, 20. sako, 21. kriausė, 22. it, 23. gal, 24. ai, 25. atokiau, 27. jau. **Žemyn:** 1. lėtas, 2. obuolys, 4. spalvuotas, 5. leistum, 7. narsus, 8. vaikyti, 9. vyšnia, 13. ananasas, 15. matai, 17. ak, 18. kramto, 19. sauja, 26. šuo, 28. au.

LAPKRIČIO**ŠVENTĖS IR VARDINĖS****1. VISI ŠVENTIEJI**

Maturinas, Kirenija / Gydautas, Vaivara

2. VĒLINĖS

Jorandas, Maura / Žyvas, Gedilė

3. Eleras, Silvija / Vosgaila, Nora**4. Karolis Baromejus, Modesta / Manivydas, Vaida****5. Katenas, Bertilė / Auktumas, Judra****6. Severas, Edvena / Ašvydas, Vygaudė****7. Amarandas, Karina / Sirtautas, Gata****8. Keturi vainikuotieji broliai kankiniai:**Severas, Severinas, Karpoforas ir Viktorinas /
Svirbutas, Doma**9. Teodoras, Eustalija / Aušautas, Beda****10. Andrius Avelinietis, Trifonas / Kaributas, Nirmeda****11. Martynas, Menas / Vygintas, Suda****12. Martynas I, popiežius / Astikas, Nauna****13. Didakas, Stanislovas Kostka, Enata / Norvydas, Eirimė****14. Juozapatas, Veneranda / Romantas, Saulėnė****15. Albertas Didysis, Leopoldas / Vaidila, Žada****16. Gertrūda, Gobrijonas / Vaišvydas, Tyda****17. Grigalius Stebukladaris, Salomėja / Getautas, Gilvilė****18. Konstantas, Amandas / Lizdeika, Valia****19. Elzbieta, Medana / Dainotas, Rimgaila****20. Feliksas, Eudas / Jovydas, Vyta****21. MARIJOS AUKOJIMAS**

Kolumbanas, Amelberga

22. Cecilija, Filemonas / Steikintas, Vandra**23. Klemensas I, pop., Lukrecija / Doviltas, Liubartė****24. PADÉKOS DIENA**

Jonas nuo Kryžiaus, Firmina / Rumbautas, Kaita

25. Kotryna iš Aleksandrijos, Alnotas / Svilkenis, Germė**26. Silvestras, Petras Aleksandrietis / Dobilas, Siga****27. ADVENTAS**

Virgilijus, Bilhilda / Skomantas, Girda

28. Sostenas, Hortulanas / Rimgaudas, Vakarė**29. Saturninas, Iluminata / Daujotas, Vėla****30. Andriejus, Arnoldas / Saugardas, Linksma****“EGLUTĖ” sveikina visus, kurie švenčia vardines!**